

VANTAAN LIIKUNTAPAIIKASUUNNITELMA VUOSILLE 2013–2016

1. Taustaa

Vantaan liikuntapaikkasuunnitelma vuosille 2013–2016 on laadittu ohjaamaan tulevien vuosien liikuntaympäristön kehittämistä ja turvaamaan liikunnan rakentamishankkeiden toteuttaminen. Tavoitteeksi asetettiin, että Vantaata kehitetään viihtyisäksi, liikuntaan kannustavaksi ympäristöksi tuottamalla entistä paremmin vantaalaisia palvelevia liikuntapalveluita.

Päivitetty Vantaan liikuntapaikkasuunnitelma perustuu keväällä 2013 tehtyyn arvioon lähivuosien liikuntaolosuhteiden kehittämistarpeista. Päivitystyötä edelsi nykyisten liikuntaolosuhteiden läpikäyminen sekä vuonna 2009 valmistuneeseen ja vuonna 2010 kaupungin talouden ja toiminnan kehittämistoimenpiteistä ja talouden tasapainotuksesta johdetun Vantaa -sopimuksen myötä päivitettyihin liikuntapaikkasuunnitelma-asiakirjoihin tutustuminen. Näissä asiakirjoissa esitettiin muun muassa liikuntapaikkasuunnittelun tavoitteet, liikunnan palveluverkon nykytila ja kehittämiskohteet sekä arvio tulevaisuuden muuttuvista olosuhteista.

Sekä kaupunginhallituksen 16.3.2009 § 18 hyväksymä että vapaa-ajan ja asukaspalveluiden lautakunnan 17.5.2010 § 19 tiedoksi merkitsemä liikuntapaikkasuunnitelma löytyvät liikuntapalveluiden internet-sivuilta, www.vantaa.fi/liikunta > liikuntapaikat > liikuntapaikkasuunnitelma.

2. Liikuntapaikkasuunnitelman päivittäminen

Vapaa-ajan lautakunta päätti 12.3.2013 § 9, että Vantaan liikuntapaikkasuunnitelma päivitetään kevään 2013 aikana. Lautakunta perusti ohjausryhmän ohjaamaan suunnitelman päivitystä. Ohjausryhmään nimettiin Juha Juntunen, Loviisa Kaartokallio, Kaarlo Kivimäki, Päivi Laakso, Christina Lindblad ja Lasse Norres. Ohjausryhmän työskentelyyn osallistuivat lisäksi liikuntajohtaja Veli-Matti Kallistahti, liikuntapäällikkö Anu Jokela, liikuntapäällikkö Jari Lärkä ja liikuntapäällikkö vs. Leena Rusanen. Asiantuntijoina ohjausryhmän työskentelyyn osallistuivat talousarviopäällikkö Pia Ojavuo, erityisasiantuntija Kirsi Vaten, toimitusjohtaja Jukka Antila (Kiinteistö Oy Tikkurilan Urheilutalo), toimitusjohtaja Erkki Salo (Myyrmäen Urheilupuisto Oy), hallituksen puheenjohtaja Erkki Vuorenmaa (Rajakylän Tenniskeskus Oy) ja toimitusjohtaja Tapio Päivinen (Vantaan Moottorirata Oy). Ohjausryhmä kokoontui kevään 2013 aikana neljä kertaa.

Vantaan liikuntaympäristöä on monilta osin kehitettävä. Nykyisiä liikuntapaikkoja on peruskorjattava ja -parannettava ja tulevana vuosina on rakennettava uusia liikuntapaikkoja. Liikuntapaikkasuunnitelmaa päivittäessä liikuntaolosuhteiden kehittämistarpeet on arvioitu tämän hetkisten ja tulevien tarpeiden perusteella nykyisen valtuustokauden eli vuosien 2013–2016 ajaksi. Samalla on valittu lähivuosien keskeisimmät liikuntarakentamisen painopistealueet. Tuloksena on liikunnan tavoitteellinen palveluverkko vuosille 2013–2016.

Suunnitelman laatimisen yhteydessä on tarkasteltu muun muassa hankkeiden todellista tarvetta, toteutusjärjestystä ja käytettävissä olevia resursseja. Tämän pohjalta suunnitelmaan voitiin koota tulevien vuosien liikunnan rakentamishankkeet perustellusti. Suunnitelmassa esitetään tulevana vuosina toteutettavat nykyisten liikuntapaikkojen kehittämiskohteet ja uudet liikunnan rakentamishankkeet. Päivitetyt liikuntapaikkasuunnitelman tavoitteena on ohjata liikuntapaikkojen suunnittelua, rakentamista, ylläpitoa sekä kehittämistä tulevana vuosina.

3. Liikunnan palveluverkko vuosille 2013–2016

Vuosien 2013–2016 liikunnan palveluverkko on päivitetty kaupungin taloussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden, talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman tavoitteiden, liikuntapaikkasuunnitelman päivittämistä ohjaamaan nimetyn ohjausryhmän arvioimien tarpeiden sekä kaupunginhallituksen maaliskuussa 2009 hyväksymän ja keuhvällä 2010 päivitetyn liikuntapaikkasuunnitelman pohjalta. Tavoitteena on ollut laatia realistinen ja taloudellisesti perusteltu liikunnan palveluverkko. Lähtökohtana on ollut luoda liikunnallista elämäntapaa edistävä arkiympäristö erityisesti liikunnan lähi- ja alueellisia palveluita tuottamalla ja ottamalla huomioon tämän hetken olosuhdetarpeet Vantaalla.

Vantaan liikuntaolosuhteita on monilta osin kehitettävä. Nykyisiä liikuntapaikkoja on peruskorjattava ja -parannettava ja tulevana vuosina on rakennettava myös uusia liikuntapaikkoja. Nykyisten liikuntapaikkojen korjaustarve näkyy tulevien vuosien investointitarpeessa, myös kehittämistarpeita on runsaasti. Tulevien vuosien palveluverkkosuunnitelma on laadittu maltillisesti taloudelliset realiteetit huomioiden. Uudet liikuntarakentamisen hankkeet keskittyvät liikunnan olosuhteisiin, jotka puuttuvat Vantaalta tai ovat sekä nykyiseen että tulevien vuosien tarpeeseen nähden alimitoitettuja. Ohjausryhmä on pyrkinyt arvioimaan liikuntaolosuhteiden kehittämistarpeet niin alueellisesti, aikataulullisesti kuin liikuntapaikoittainkin.

Liikunnan palveluverkon kehittämishankkeet on jaettu neljään ryhmään. Ensimmäinen ryhmä sisältää liikuntapalveluiden omat kehittämishankkeet. Liikuntapalveluiden hankkeiden painopistealueet ja tulevien vuosien liikuntarakentamisen kehittämiskohteet painottuvat lähiliikuntapuistojen ja lähiliikuntapaikkojen uudisrakentamishankkeisiin sekä nykyisten liikuntapaikkojen peruskorjaushankkeisiin. Toinen ryhmä sisältää kaupunkikonserniin kuuluvien liikuntayhtiöiden hankkeet ja kolmas ryhmä liikunnan yksityiset ja kumppanuushankkeet. Lisäksi esitellään muiden toimialojen kanssa yhteiset hankkeet.

- A. Liikuntapalveluiden suunnitellut kehittämishankkeet: lähiliikuntapuistot, lähiliikuntapaikat, peruskorjaushankkeet
- B. Liikuntayhtiöiden suunnitellut hankkeet: Myyrmäen Urheilupuisto Oy, Kiinteistö Oy Tikkurilan Urheilutalo, Rajakylän Tenniskeskus Oy, Vantaan Moottorirata Oy
- C. Yksityiset ja kumppanuushankkeet: liikuntaseurojen hankkeet, yksityisten toimijoiden hankkeet
- D. Muut hankkeet

A. Liikuntapalveluiden suunnitellut hankkeet

- lähiliikuntapuistot
- lähiliikuntapaikat
- nykyisten liikuntapaikkojen peruskorjaus

Liikuntapalveluiden liikuntarakentamisen painopistealueet ja tulevien vuosien kehittämistarpeet painottuvat lähiliikuntapuistojen ja lähiliikuntapaikkojen uudisrakentamishankkeiden sekä nykyisten liikuntapaikkojen peruskorjaushankkeiden toteuttamiseen. Valtuustokauden 2013–2016 esitetyt suurimmat hankkeet ovat Kartanonkosken ja Korson lähiliikuntapuistojen toteuttaminen. Lisäksi Rajakylän urheilualuetta ja Myyrmäen yleisurheilu kenttää esitetään perusparannettavaksi, Hakunilan urheilupuiston kehittämistä jatketaan.

Lähiliikuntapaikkaverkostoa kehitetään toteuttamalla monikäyttöisiä, muunneltavia ja ympärivuotiseen käyttöön soveltuvia lähiliikuntapaikkoja eri puolelle Vantaata. Lähiliikuntapaikat on tarkoitus toteuttaa monipuolisesti eri lajien harrastamiseen soveltuviksi. Liikunnan lähipalveluita kehitetään muun muassa perusparantamalla nykyisiä tennis- ja koripallokenttäalueita, jotka ovat huonokuntoisia ja käyttö on vähäistä.

Tavoitteena on toteuttaa liikunnan pariin houkuttelevia, laadukkaita, viihtyisiä, turvallisia ja nykyistä laajemmille käyttäjäryhmille soveltuvia liikunnan palveluita. Tavoitteena on tarjota aiempaa monipuolisempia liikunnan harrastamismahdollisuuksia eri-ikäisille asukkailla, erityisesti ohjattuun seuratoimintaan kuulumattomille. Lähiliikuntapaikat ovat vapaasti ja maksutta käytettävissä, eikä alueille myönnetä käyttövuoroja kuin korkeintaan rajoitetusti. Tällä pyritään vastaamaan muutokseen, joka liikunnan harrastamisessa on tapahtunut. Painopiste on siirtymässä ohjatusta seuratoiminnasta omatoimiseen liikkumiseen ja liikunnalliseen ajanviettoon.

Lähiliikuntapuistot ja -paikat vaihtelevat toiminnoiltaan, varusteiltaan ja välineiltään. Tekonurmipintainen monitoimiareena mahdollistaa monien eri liikuntalajien harrastamisen ja kokeilun (mm. koripallo, tennis, jalkapallo, futsal, salibandy, pelit ja leikit). Joillekin lähiliikuntapuistosta esitetään toteutettavaksi myös tekojää, joka mahdollistaa alueen ympärivuotisen käytön, ja sijoitetaan muun muassa ulkokuntoilulaitteita, parkour-välineitä, skeittipaikka ja / tai frisbeegolfrata.

Nykyisten liikuntapaikkojen suuri korjausvelan määrä näkyy tulevien vuosien investointitarpeessa, myös kehittämistarpeita on runsaasti. Tulevien vuosien palveluverkkosuunnitelma on laadittu maltillisesti taloudelliset realiteetit huomioiden. Liikuntapaikkasuunnitelman liitteenä ovat liikuntapalveluiden vuoden 2014 talousarvion investointiesityksen rakentamishankkeiden hanketaulukot.

B. Liikuntayhtiöiden suunnitellut hankkeet

- **Kiinteistö Oy Tikkurilan Urheilutalo: jalkapallon ylipainehalli Hakunilaan, urheilutalon peruskorjaus, urheilutalon laajennus, harjoitusjäähalli**
- **Myyrmäen Urheilupuisto Oy: majoitustarve urheilupuiston yhteyteen, Energia Areenan laajennus**
- **Rajakylän Tenniskeskus Oy**
- **Vantaan Moottorirata Oy**

Kiinteistö Oy Tikkurilan Urheilutalo on esittänyt tulevien vuosien liikuntarakentamisen hankkeiksi jalkapallon ylipainehallin Hakunilaan, urheilutalon peruskorjauksen, urheilutalon laajennuksen sekä harjoitusjäähallin toteuttamisen.

Jalkapallon talviolosuhteista on laadittu selvitys, jossa analysoitiin eri sijaintivaihtoehtojen vaikutusta juniorijalkapalloilijoiden asiointivirtoihin ja sitä, mikä vaihtoehtoista tehostaisi nykyistä palveluverkostoa parhaimmin. Mittarina tehostamisessa käytettiin harrastajien asiointimatkojen ja siten liikkumisen hiilijalanjäljen minimointia. Tämän selvityksen lisäksi vantaalaisilta jalkapalloseuroilta ja Suomen Palloliiton Uudenmaan piiriltä pyydettiin näkemyksiä ylipainehallin sijoituspaikasta. Näiden selvitysten sekä muun muassa kunnossa-pitohenkilökunnan ja -kaluston, koulu- ja valmennuskäytön sekä erilaisten tapahtumien järjestämisen näkökulmasta ylipainehallin tarkoituksenmukaisimmaksi toteutuspaikaksi on arvioitu Hakunilan urheilupuisto. Lisäksi kun alueen koulujen salien nykyinen jalkapallokäyttö ohjattaisiin ylipainehalliin, vapauttaisi se merkittävästi saliaikaa muille lajeille ja käyttäjille.

Parhaillaan on käynnissä Tikkurilan urheilutalon vesikaton peruskorjaus. Kiinteistö on muiltakin osin peruskorjauksen tarpeessa, joten se edellyttää investointimäärärahoja myös jatkossa. Urheilutalon laajennustarve perustuu lähinnä salibandyn ja kamppailulajien olosuhteiden kehittämistarpeisiin. Tikkurilan Tiikeri Areena poistuu käytöstä tämän hetken arvioiden mukaan syksyyn 2014 mennessä, mikä poistaa noin 1 500 salibandyn harrastajan olosuhteen alueelta.

Myyrmäen Urheilupuisto Oy:n tulevien vuosien liikuntarakentamisen suunnitellut hankkeet sisältävät Energia Areenan laajennuksen (sisäpalloilulajien, kamppailulajien ja voimistelun harjoitushallin) toteuttamisen. Tämän lisäksi urheilupuiston toiminnan ja myynnin näkökulmasta on majoitustilojen toteuttaminen urheilupuiston yhteyteen erittäin merkittävä hanke urheilupuiston tulevaisuuden näkökulmasta. Majoitustilan toteuttaminen, urheilupuiston keskeinen sijainti ja Kehäradan myötä entisestään parantuva saavutettavuus luovat aivan uudenlaisia mahdollisuuksia urheilupuistolle esimerkiksi harjoitusleirien ja tapahtumien toteuttamisen suhteen. Hanke toteutetaan yksityisin varoin, majoitustila ei tule Myyrmäen Urheilupuisto Oy:n opeoitavaksi.

Vantaan nykyinen jäähallien määrä rajoittaa jääurheilulajien toimintaa ja estää seuratoiminnan laajentumisen. Vantaalaiset seurat käyttävät muiden kuntien alueella olevia jäähalleja ja vantaalaisia harrastajia on siirtynyt muiden kuntien alueella toimivien seurojen harrastajiksi. Väestöpohjaan suhteutettuna Vantaan jäähalleissa on tekojääratoja noin yksi 51 000 asukasta kohden. Kansallinen keskiarvo ja jäälleikuntaa hallinnoivien lajiliittöjen suositus on yksi rata 20 000 asukasta kohden. Jääurheilulajien harrastuneisuus jakautuu tasaisesti Vantaalla, joten jäähalliolosuhteen rakentaminen sekä itään että länteen olisi perusteltua.

Rajakylän Tenniskeskus Oy:n ja Vantaan Moottorirata Oy:n hankkeet ovat luonteeltaan omaraahoitteisia ja ovat painottuneet peruskorjaushankkeisiin. Rajakylän Tenniskeskus Oy:n tilojen kehittämistä arvioidaan jatkossa alueen väestön liikuntatarpeita vastaaviksi. Tämä tarkoittaa nykyisten liikuntaolosuhteiden kehittämistä monitoimihallin suuntaan. Vantaan Moottorirata Oy:llä on suunnitteilla uusi karting-rata, joka olisi järkevintä toteuttaa seudullisena hankkeena. Suunnitelmien tarkentuessa hankkeet etenevät liikuntapaikkojen suunnitteluprosessin mukaisesti.

C. Yksityiset ja kumppanuushankkeet

Liikuntapalvelut on selvittänyt mahdollisia yksityisten ja kumppanuushankkeiden toteutuspaikkoja ja -tarpeita Vantaalla, joista on esitetty esimerkkejä alla. Kumppanuushankkeet perustuvat liikuntapaikkasuunnitelmaan kirjattuun tavoitteeseen yksityisten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön lisäämisestä.

Tekonurmikenttien kysyntä ylittää tarjonnan Vantaalla moninkertaisesti. Olosuhdetarvetta on ryhdytty ratkomaan kumppanuushankkeina yhdessä jalkapalloseurojen kanssa. Kaupunki vuokraa omistamansa maa-alueen seuralle tai perustettavalle yhtiölle tekonurmen rakentamista varten. Seura investoi tarvittaviin maanrakennustöihin ja tekonurmimattoon ja vastaa kentän käyttö- ja kunnossapitokustannuksista. Kaupunki vastaa aitojen ja valaistuksen kustannuksista. Päivällä kenttä on kuntalaisten, koulujen, oppilaitosten, päiväkotien ja palvelukeskusten käytössä maksutta. Muina aikoina kenttä on vapaasti kuntalaisten käytettävissä, jos se ei ole varatussa käytössä.

Vuonna 2010 Vantaan Jalkapalloseura toteutti tekonurmen Vantaankoskelle ja Itä-Hakkilan Kilpa Itä-Hakkilaan. Koivukylän Palloseura valmistelee tekonurmihanketta Havukoskelle ja Korson Palloseura Kalmuurin kentälle Korsoon. Näiden lisäksi liikuntapalvelut on käynyt läpi kohteita, joihin vastaavantyyppisiä hankkeita olisi jatkossa toteuttavissa.

Petikoon on suunnitteilla yksityisrahoitteinen kaikille avoin golfiin jokamieskenttä. Yleiskaavassa alueella on varaus golfkentälle. Kaupunki on linjannut, että alue tarjotaan julkisen hakumenettelyn kautta toteuttavaksi. Hakumenettely käynnistetään syksyn 2013 aikana siten, että kentän rakentaminen voisi käynnistyä vuoden 2014 aikana. Liikuntapalvelut ja maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala valmistelevat hankkeen liikkeelle saattamista. Hankkeen toteutuksen yhteydessä tullaan edellyttämään muun muassa kaikille avoimien ulkoilureittien toteuttamista sekä mahdollisesti talviliikunnan olosuhteiden järjestämistä.

D. Muut hankkeet

Liikuntapaikkasuunnitelman päivitystyön yhteydessä nousi esiin edellisten hankkeiden lisäksi muutamia muita lähinnä liikunnan lähipalveluiden kehittämistarpeita. Tällaisia ovat koulujen pihojen kehittäminen ja skeittipalveluverkon kehittäminen.

Koulujen pihat ovat erittäin keskeinen lasten ja nuorten toimintaympäristö ja päivittäiseen elinpiiriin luontevasti kuuluva osa. Pihat palvelevat sekä koulupäivän aikana että vapaa-aikana. Viihtyisien koulujen pihojen todettiin lisäävän merkittävästi myös koulu- ja välituntiviihtyvyyttä. Kouluille on pyritty järjestämään hyvät ja turvalliset kevyen liikenteen yhteydet, joten ne ovat myös hyvin saavutettavissa.

Koulujen pihojen kehittämisestä vastaavat sivistystoimen toimialan perusopetus ja tilakeskus. Koulujen pihojen kehittämishankkeet on pyritty toteuttamaan koulujen peruskorjausten yhteydessä. Sivistystoimi tekee vuosittain investointiesityksen tilakeskukselle, joka hallinnoi kyseisiä määrärahoja. Liikuntapalveluiden lähiliikuntapaikkaverkostoa hyödyntämällä ja yhdistelemällä erilaisia lähiliikuntapaikkoja on mahdollista toteuttaa houkuttelevia koulujen piha-alueita.

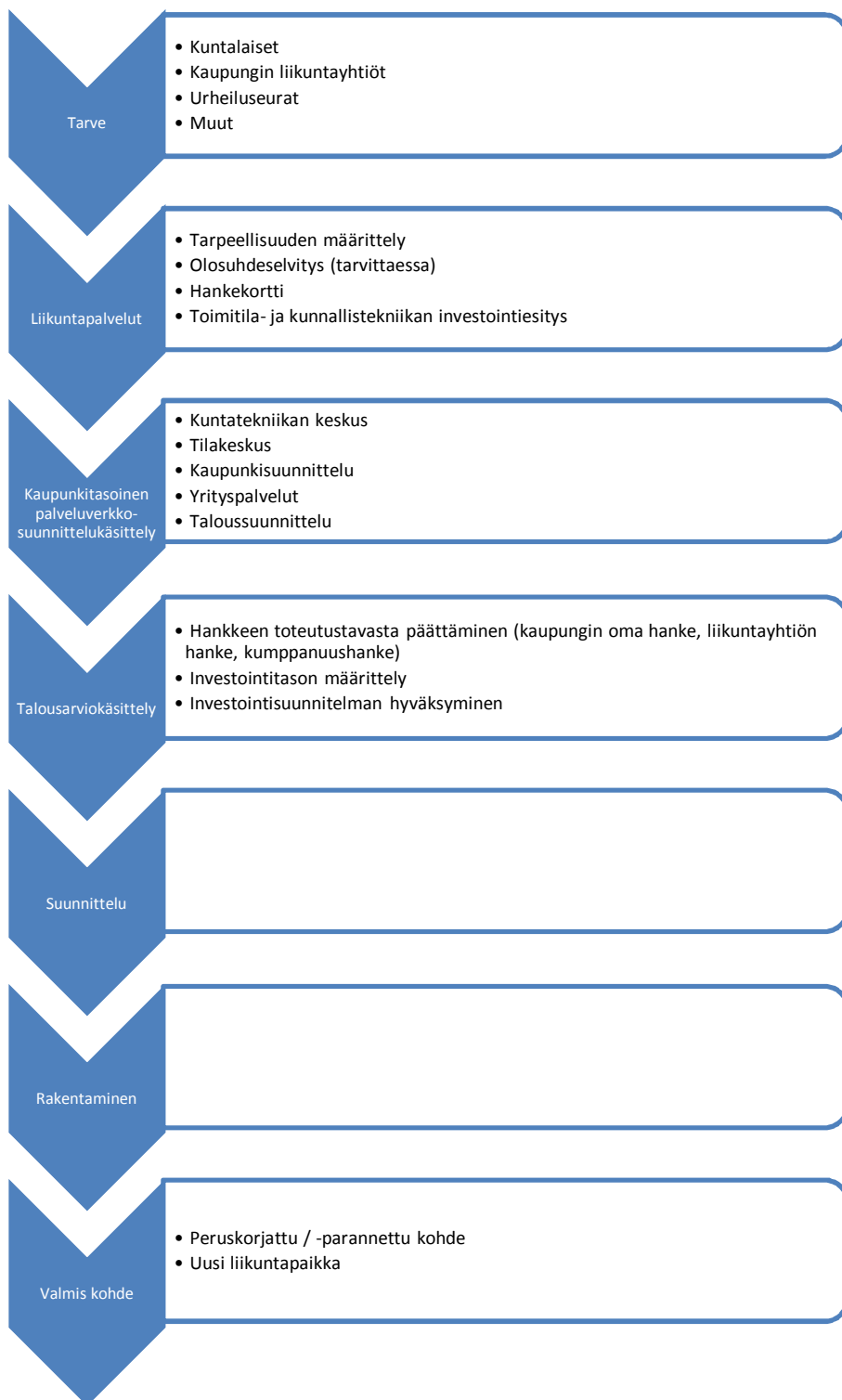
Ohjausryhmä näkee tarpeelliseksi luoda selkeän kaupungin sisäisen prosessin koulujen pihojen kehittämiseksi poikkihallinnollisella yhteistyöllä, johon osallistuvat sekä käyttäjät että eri toimialat. Vastaavaa menettelyä on käytetty myös muissa tapauksissa, kuten esimerkiksi skeittiryhmän työskentelyssä. Ohjausryhmä esittää, että maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan sekä sivistystoimen toimialan apulaiskaupunginjohtajat nimeäisivät työryhmän vastaamaan koulujen pihojen kehittämisestä.

Vantaan skeittiryhmä aloitti toimintansa vuonna 2010. Työryhmän tavoitteena oli päivittää Vantaan skeittipaikat -asiakirja (skeittipaikkojen sijainti, kuvaus, kunto ja ominaisuudet), luoda investointiesitys vuosille 2010–2015 (nykyiset skeittipaikat ja uudet skeittipaikat, niiden sijainti, ominaisuudet ja aikataulut) sekä sopia yhteistyömuodoista ja vastuualueista muun muassa skeittipaikkojen tarkistamisesta, kunnossapidosta, kehittämisestä ja kustannusten jakamisesta. Päivitetty asiakirja sisältyy viheralueohjelmaan. Työryhmä jatkaa toimintaansa ja siihen kuuluvat edustajat nuorisopalveluista, kuntatekniikan keskuksista ja liikuntapalveluista.

4. Liikuntapaikkasuunnitelman toteuttaminen

Kaikista liikuntarakentamisen tilahankkeista on sovittu jatkossa laadittavan hankekortit, jotka sisältävät perustiedot hankkeesta (mm. sisältö, laajuus, toteuttajataho, aikataulu, kustannukset, rahoitus). Toimintamalli koskee sekä liikuntapalveluiden omia että liikuntayhtiöiden hankkeita ja näiden lisäksi niitä yksityisiä hankkeita, jotka edellyttävät toimia kaupunkiorganisaatiossa.

Liikuntapalvelut toimii keskitetysti kaupungin tahona, joka määrittelee liikuntapoliittisesti hankkeiden tarpeellisuuden osana kaupungin palveluverkkoa. Suunnitteluprosessi on kuvattu alla. Liikuntaolosuhteiden kehittämistarpeita, toteutustapaa ja ajoitusta arvioidaan vuosittain toimitila- ja kunnallistekniikan investointiesitysten laadinnan yhteydessä.

Liite 1
Liite 2

Liikuntapalveluiden urheilu- ja virkistysalueiden hankkeet
Liikuntapalveluiden tilahankkeet